

SİNEMA VE EĞİTİM

ÖRGÜN EĞİTİMİN TÜRK SİNEMASINDA TEMSİLİ

Recep ÇÖKERDENOĞLU

eski
reni
YAYINLARI

Eskiyeni Yayınları: 154

SİNEMA VE EĞİTİM
ÖRGÜN EĞİTİMİN TÜRK SİNEMASINDA TEMSİLİ

Recep ÇÖKERDENOĞLU

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ocak 2023

ISBN: 978-625-7673-66-2

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mahallesi Boyacılar Sokak No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

SİNEMA VE EĞİTİM

ÖRGÜN EĞİTİMİN TÜRK SİNEMASINDA TEMSİLİ

Recep ÇÖKERDENOĞLU

Ankara 2023

Recep ÇÖKERDENOĞLU

Lisans ve Yüksek Lisans eğitimini Marmara Üniversitesinde, Doktorasını İstanbul Üniversitesinde tamamlamıştır. Karşılaştırmalı edebiyat, iletişim sosyolojisi, film kuramı ve analizi, sinema ve eğitim konularında çalışmaktadır. Aynı zamanda Türkiye'nin muhtelif üniversitelerinde İngiliz Dili ve Edebiyatı, Tarih, Sosyoloji, Felsefe, Çevirmenlik ve Uluslararası İlişkiler bölümlerini tamamlamış olan ÇÖKERDENOĞLU, ileri derecede İngilizce, orta derecede İspanyolca ve Almanca bilmektedir. Hali hazırda İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Eposta: rcokerden@gmail.com

Ali ve Müjgan'a...

İÇİNDEKİLER

TABLolar	10
RESİMLER	11
KISALTMALAR LİSTESİ	13
GİRİŞ	15

BİRİNCİ BÖLÜM

EĞİTİM VE EĞİTİME FARKLI YAKLAŞIMLAR

1.1. Eğitim Kavramı	25
1.2. Eğitimin Amaçları	32
1.3. Eğitimin Metotları	37
1.4. Eğitimin Temelleri	42
1.4.1. Eğitimin Tarihi ve Kültürel Temelleri	42
1.4.2. Eğitimin Ekonomik Temelleri	44
1.4.3. Eğitimin Felsefi Temelleri	47
1.4.4. Eğitimin Ahlaki Temelleri	50
1.5. Temel Eğitim Felsefeleri	53
1.5.1. İdealizm	54
1.5.2. Realizm	58
1.5.3. Natüralizm	60
1.5.4. Pragmatizm	64
1.5.5. Varoluşçu Yaklaşım	67
1.6. Eleştirel Eğitim Felsefesi	72
1.7. Eğitim Felsefesi Akımları	77
1.7.1. Daimicilik	77
1.7.2. Esasicilik	80
1.7.3. İlerlemecilik	81
1.7.4. Yapılandırmacılık	83
1.8. Demokratik Eğitim	86
1.9. Çağdaş Eğitim Akımları	89
1.9.1. Sanat Eğitimi Akımı	89
1.9.2. Çocuktan Hareket Akımı	90
1.9.3. Kır Eğitim Yurdu Akımı	91
1.9.4. İş Eğitimi Akımı	92
1.9.5. Seçkinler Eğitim Akımı	92

İKİNCİ BÖLÜM SİNEMA VE EĞİTİM

2.1. Sinema ve Eğitim İlişkisi-----	95
2.2. Eğitim Açısından Sinema Sanatı-----	105
2.3. Film Dili-----	116
2.4. Sinemada Anlam -----	118
2.5. Eğitim Açısından Sinemada Gerçeklik-----	123
2.6. Eğitim İçerikli Filmler-----	129
2.7. Eğitim Sineması Tarihi-----	136

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM TÜRK FİLMLERİNDE ÖRGÜN EĞİTİMİN TEMSİLİ ARAŞTIRMASI

3.1. Çalışmanın Amacı ve Önemi-----	141
3.2. Araştırmanın Hipotezi-----	146
3.3. Çalışmanın Sınırlılıkları-----	147
3.4. Yöntem -----	148
3.4.1. Araştırma Modeli-----	148
3.4.2. Çalışmanın Evren ve Örneklemi-----	149
3.4.3. Verilerin Toplanması -----	164
3.5. Bulgular ve Yorum-----	164
3.5.1. Türk Sinemasında Temsiller-----	165
3.5.1.1. Türk Sinemasında Okul Yönetici Temsilleri-----	165
3.5.1.1.1. Otoriter Eğitim Yöneticisi-----	166
3.5.1.1.2. Demokratik Eğitim Yöneticisi-----	171
3.5.1.1.3. İlgisiz Okul Yöneticisi-----	177
3.5.2. Türk Sinemasında Öğretmen Temsilleri -----	180
3.5.2.1. Otokratik Öğretmen -----	181
3.5.2.2. Demokratik Öğretmen-----	187
3.5.2.3. İlgisiz Öğretmen -----	210
3.5.3. Türk Sinemasında Öğrenci Temsilleri -----	211
3.5.4. Türk Sinemasında Veli Temsilleri-----	225
3.5.5. Türk Sinemasında Eğitimi Değerlendirmek -----	232
3.5.5.1. Hababam Sınıfı'ndan Eğitime Bakmak -----	232
3.5.5.2. Öğretmen Filmi: Ekonomi Kıskaçında Bir Öğretmen -----	239
3.5.5.3. İki Dil Bir Bavul: Merkezden “Uzak”ta Eğitim---	244
3.5.5.4. Türk Eğitiminde Bir Terbiye Aracı: Sınav-----	248

3.5.5.5. İmkânsız Olasılık: Yok Oluş İçinde “Var Olmak”	256
3.5.6. Sinemada Söylem -----	265
3.5.7. Söylem Analizi -----	268
3.5.7.1. Hababam Sınıfı ve Otoriter Eğitim -----	270
3.5.7.2. Öğretmen ve Pragmatizm -----	290
3.5.7.3. Sınav: Türk Eğitim Sistemi Eleştirisi -----	302
3.5.7.4. İki Dil Bir Bavul ve Eleştirel Eğitim Tartışmaları-	321
3.5.7.5. İmkânsız Olasılık ve Varoluşçu Eğitim -----	334
SONUÇ -----	361
KAYNAKÇA -----	383
EKLER -----	397

TABLULAR

Tablo 1. Çalışma evrenine alınan filmler: Türkiye’de çekilen eğitim temalı filmler-----	151
Tablo 2. Örnekleme alınan filmler -----	162

RESİMLER

- Resim 3.1.** İnek Şaban sigara içerken okul müdürü tarafından sert şekilde uyarılır ----- 169
- Resim 3.2.** Necmi Hoca yazılı esnasında öğrencileri kontrol etmektedir ----- 183
- Resim 3.3.** Hüsnü Öğretmen öğrencilerine soru sorunca tüm öğrenciler parmak kaldırır ----- 189
- Resim 3. 4.** Emre Öğretmen su kaynağından evinde kullanmak üzere su almaktadır ----- 192
- Resim 3.5.** Emre Öğretmen okulun ilk gününde öğrencilerini beklemektedir ----- 193
- Resim 3.6.** Emre Öğretmen öğrencisiyle birebir ilgilenmektedir ----- 195
- Resim 3.7.** Emre Öğretmen zaman zaman geleneksel yöntemlerle hareket edebilmektedir ----- 196
- Resim 3.8.** Reis Tarık Öğretmenin arabasını tamir ederken bir taraftan babasına ve öğretmenine bakmaktadır ----- 209
- Resim 3.9.** Hababam Sınıfı coğrafya dersinde ----- 212
- Resim 3.10.** Güdük Necmi Milli Eğitim müfettişi rolüyle felsefe dersindedir ----- 215
- Resim 3.11.** Öğrenci annesi tarafından okula hazırlanmaktadır ----- 221
- Resim 3.12.** Öğrencilerden Zülküf yazı yazmayı öğrenmektedir ----- 222
- Resim 3.13.** Öğrenci evinde ev ödevini yapmaktadır ----- 223
- Resim 3.14.** Anne çocuğunu okula hazırlamaktadır ----- 227
- Resim 3.15.** Aileler veli toplantısındadır ----- 228
- Resim 3.16.** Kaan'ın abisi deneme sınav netlerini sorgulamaktadır --- 229
- Resim 3.17.** Anne-baba kavgasından şikâyet eden Gamze ----- 230
- Resim 3.18.** Babasıyla ilişkilerini düzelten Reis Tarık Öğretmen'e gülümsemektedir ----- 231
- Resim 3.19.** Hababam Sınıfı öğrencileri okul tuvaletlerinde sigara içmektedir ----- 234
- Resim 3.20.** Mahmut Hoca Hababam Sınıfı'nı din ----- 236
- Resim 3.21.** Hüsnü Öğretmen'in köyde görev yaptığı ilkokul ----- 240
- Resim 3.22.** Kaymakam Milli Eğitim müdürü öğretmen ve öğrenciler törende hazır bulunmaktadır ----- 240
- Resim 3.23.** Okul Müdürü gazetelere haber olan Hüsnü Öğretmen'i uyarmaktadır ----- 242

Resim 3.24. Hüsnü Öğretmen “Kendi Öğretmenini Kendin Doyur Kampanyası” çerçevesinde ödüllendirilirken -----	243
Resim 3.25. Şanlıurfa Demirci Köyü İlkokulu -----	244
Resim 3.26. Sınıf “Millî Eğitim” e hazır konumdadır -----	245
Resim 3.27. Emre Öğretmen okulun ilk günü öğrencilerini beklemektedir -----	247
Resim 3.28. Emre Öğretmen Türkçe öğretmektedir -----	247
Resim 3.29. Öğrenciler yarış atlarına benzetilmişlerdir -----	250
Resim 3.30. Okul Müdürü iş insanı Levent Lemi’yi karşılamaktadır -----	253
Resim 3.31. Mert annesine üniversite başvurusu haberini vermektedir -----	254
Resim 3.32. Öğrencilerin durumu yarışan atlara benzetilmiştir --	255
Resim 3.33. Tarık Öğretmen sıraları U şeklinde düzenler -----	261
Resim 3.34. Veli toplantısına hiçbir veli gelmemiş Tarık Öğretmen yalnız kalmıştır -----	264
Resim 3.35. Hüsnü Öğretmen hastaneye kaldırılmaktadır -----	301
Resim 3.36. Öğrenciler atlara benzetilerek yarış alanındaki yerlerini almıştır -----	317
Resim 3.37. Öğrenciler yarıştırılan atlara benzetilmiştir -----	318
Resim 3.38. Emre Öğretmen öğrenciye kalem açmayı öğretmektedir -----	325
Resim 3.39. Emre Öğretmen öğrencilerinden Zülküf’e okumayı öğretmektedir -----	325
Resim 3.40. Emre Öğretmen yaramazlık yapan öğrencileri cezalandırmaktadır -----	329
Resim 3.41. Tarık Öğretmen sıraları daha demokratik bir yöntem olan U biçiminde düzenlemiştir -----	344
Resim 3.42. İrfan adamlarıyla beraber Tarık Öğretmen’in eşi Duygu’yu tehdit etmektedir -----	351
Resim 3.43. Emniyet amiri İrfan’la konuşmaktadır -----	352
Resim 3.44. Tarık Öğretmen eşini okulda kalabilmesi için ikna etmeye çalışmaktadır -----	354
Resim 3.45. Kaybedenlerin resmedildiği yazı -----	355
Resim 3.46. İsmail “kara bulut” benzetmesiyle mahalleye gönderme yapmıştır -----	356
Resim 3.47. İsmail kendileri için görünen “güneş”i itiraf etmiştir -----	356
Resim 3.48. İsmail okuldaki doğan “umut”u işlemiştir -----	357
Resim 3.49. Uyuşturucuya karşı halkı bilinçlendirme çalışması -----	360
Resim 3.50. Uyuşturucuya karşı hazırlanmış başka bir afiş -----	360